

Právní analýza ústavní (ne)slučitelnosti vynucování povinného čipování psů potvrdila drtivou většinu legislativních námitek Společenství webu Necipujtenas.CZ!

Exkluzivně pro občany Ostravy, České republiky, Evropské unie, vůbec pro všechny chovatele zvířat i jejich rodiny, kteří všichni těžce nesou prolamování svých ústavních [přírozených práv](#)/svobod, používání metod legislativního násilí¹, a na základě své prosby: získalo Společenství webu Necipujtenas.CZ právní analýzu (ne)slučitelnosti vymáhání povinného čipování psů s ústavním pořádkem České republiky a také s právem Evropské unie.

Dokument (k dispozici níže) potvrdil drtivou většinu [legislativních námitek](#) Společenství webu Necipujtenas.CZ. Jeho autorem je specialista na ústavní právo z [Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci](#) (druhá nejstarší [právní fakulta](#) v České republice z hlediska založení) Vážený pan [Tomáš Grygar](#)², jenž mj. zastává funkci [místopředsedy Strany Svobodných občanů \(Svobodní\)](#) v [Olomouckém kraji](#).

Ve vztahu k předneseným legislativním námitkám Společenství webu Necipujtenas.CZ pan Grygar navíc vyjádřil své stanovisko:

„S drtivou většinou toho, co jste napsali souhlasím a držím Vám palce. Kéž by tak občansky aktivních lidí, jak jste Vy, bylo více.“

Vážený pan Tomáš Grygar ve své analýze z 22. ledna 2015 píše:

*Socha alegorie Spravedlnosti v Olomouci, Česká republika -
Debatu ostravských zastupitelů spustila v prosinci 2013 celospolečenská diskuse o nelegálnosti povinného čipování domácích čtyřnohých mazlíčků, chovaných v soukromém vlastnictví, kteří již byli označeni např. klasickou psí značkou, vydávanou obcemi/městy na důkaz zaplacení poplatku a provedení registrace, dále kteří necestují se svými držiteli/chovateli páry za hranice České republiky a nejsou využíváni k obchodní činnosti. Takto definovaným zvířatům (většina psů aj.) totiž za normálních okolností nesmí nejrůznější pověřené úřední ani jiné osoby implantovat bez souhlasu majitele do jejich živých těl cizí elektronické předměty - v tomto případě RFID mikročipy.*

*Zdroj obrázku: Michal Maňas (User: Sněk01),
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Justice_statue.jpg*

K ústavní slučitelnosti povinného čipování psů

1. Vymezení ústavní ochrany zvířete

V prvním kroku si musíme položit otázku, zda zvíře (resp. právní vztah ke zvířeti), které po rekodifikaci soukromého práva není subjektem, ani (typickým) objektem práva vůbec podléhá ústavní ochraně. Podle právní úpravy účinné před 1. 1. 2014 bylo patrné, že zvíře je věcí v právním slova smyslu a vztah člověka k němu je vlastnickým právem, které podléhá ochraně v mezích čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listiny).³ (Nový) občanský zákoník (dále jen OZ) v ustanovení § 494 mimo jiné uvádí, že „zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, pokud to neodporuje jeho povaze.“ Argumentum ad absurdum by šlo dovést (a nikdy se

1 „Jak totiž Ústavní soud setrvale traktuje, vychází z principu primátu jednotlivce před státem, a tedy z ochrany jeho ústavně zaručených základních práv právě vůči veřejné moci. Úkolem Ústavního soudu proto není a ani nemůže být ochrana vrchnostensky vystupujícího státu před jednotlivci, nýbrž právě naopak: ochrana základních práv jednotlivců proti státu, potažmo veřejné moci.“, Předseda Ústavního soudu: JUDr. Rychetský v. r., cit. dle http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalezky/Stanovisko_plena_PL_US_39_14_na_hrada_nemajetkove_ujmy_vc._disentu.pdf

2 Discipulus – Facultas Iuridica – Universitatis Palackianae Olomouensis

3 Viz důvodová zpráva k zákonu č. 312/2008 Sb., http://eagri.cz/public/web/file/1415/Duv_312_08_net_1_.pdf (str. 47)

skutečně i dovozuje), že zvíře není věcí v právním slova smyslu a nemůže být tedy ani předmětem vlastnického práva, coby souboru dílčích oprávnění k věci. To by vedlo ke zcela absurdnímu a nepřijatelnému důsledku, že by zvíře (resp. právní vztah fyzické či právnické osoby ke zvířeti) vůbec nepodléhal právní ochraně podle čl. 11 Listiny. Navíc pamatujme na to, že podle ustanovení § 1, odst. 2 OZ je uplatňování soukromého práva nezávislé na uplatňování veřejného práva (argumentum a contrario – uplatňování veřejného práva, tedy i práva ústavního je nezávislé na uplatňování práva soukromého). Ke všemu i když podle občanského zákoníku není (typickou) věcí v právním slova smyslu, nebrání nic tomu, aby v případě, kdy to nebude odporovat povaze zvířete se na zvíře uplatnila ustanovení o věcech obdobně. Legislativní termín obdobně pak znamená analogické použití předmětných ustanovení v plném rozsahu (na rozdíl od legislativního termínu přiměřeně).⁴ Názor, že zvířata (resp. vztah subjektu práva ke zvířatům) není ústavně chráněn v rámci ústavní ochrany vlastnického práva neodpovídá ani judikatuře [Evropského soudu pro lidská práva](#) (dále také ESLP) ve [Štrasburku](#). Navíc vlastnické právo a věci jsou podle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv tzv. „autonomními pojmy“ (vykládají se nezávisle na úpravě ve vnitrostátním právním řádu). Pro zajímavost jen dodejme, že ochrana zvířat je podle některých ústav ústavní hodnotou a povinností státu (např. ve Španělsku, Německu či Austrálii).⁵ **Dospívám tedy k závěru, že zvíře lze podřadit pod dikci čl. 11 Listiny (ochrana vlastnického práva).**

2. Ústavnost povinného čipování u Ústavního soudu České republiky

Každý subjekt práva má právo za splnění procesních podmínek (kterými se zde nezabývám) namítat zásah do ústavně zaručených práv. Při zásahu do většiny ústavních práv používá Ústavní soud ČR tzv. **test proporcionality** (až např. s výjimkou sociálních práv, kde se uplatňuje tzv. test racionality či s výjimkou přezkumu ústavnosti daní a poplatků, kde se uplatňuje tzv. test vyloučení extrémní disproportionality). **Tím, že veřejná moc nařizuje, aby „vlastník“ psa povinně strpěl čipování se do vlastnického práva nepochybně nějakým způsobem zasahuje.**

Test proporcionality, který by se uplatnil i v našem případě má následující strukturu⁶:

- a) Kritérium vhodnosti** – zde se posuzuje, zda omezení určitého základního práva umožňuje, aby bylo dosaženo určitého sledovaného cíle, který si zákonodárce stanovil.
- b) Kritérium potřebnosti** – zda se zkoumá, zda takovéto omezení má nějaký legitimní cíl, zda je potřebné a především to, zda tohoto cíle nešlo dosáhnout jinak, více šetrně (tedy způsobem, který se základního práva dotýká v menší intenzitě).
- c) Kritérium porovnání, proporcionality v užším slova smyslu** – zde se „vyvažují“ navzájem kolidující základní práva, popř. veřejné statky ústavní povahy. Toto kritérium poskytuje soudům asi největší diskreci (volnost v uvažování).

Pokud bychom povinné čipování psů podrobili tomuto testu, tak:

Ad a) Domnívám se, že v prvním bodě by protiústavnost ze strany ÚS shledána určitě nebyla. Čipováním psů lze nepochybně alespoň v nějakém rozsahu dosáhnout sledovaného cíle (tj. např. identifikace ztraceným psů atd.)

Ad b) Zde se již skutečně domnívám, že by měl být konstatován neústavní zásah. Podle materiálů zveřejněných Společností webu Necipujtenas.CZ usuzují, že sledovaného cíle (tj. např. identifikace ztracených psů, přehledu o očkování atp.) lze určitě dosáhnout i [jiným, šetrnějším způsobem](#), který je z hlediska zásahů do základních práv méně intenzivní. [Vědecké studie](#), [negativní konsekvence](#) povinného čipování na zdraví (především už nemocných psů) by měl Ústavní soud brát určitě do jisté míry v potaz. Zde by bylo potřeba se samozřejmě vypořádat s „názory“ a stanovisky veřejné moci, která tvrdí, že čipování zdravích psů v podstatě ohrozit nemůže a v zásadě nepřipouští „trvalé“ výjimky z čipování ani pro vážně nemocná zvířata.⁷ S těmito stanovisky je ale schopno se Společností webu

4 Srov. II. ÚS 287/04; NS 21 Cdo 612/2006

5 Viz ŠIMÁČKOVÁ, K. In WAGNEROVÁ, E. ; ŠIMÍČEK, V., LANGÁŠEK, T. et al. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2012, str. 303.

6 Viz např. Pl. ÚS 15/96; Pl. ÚS 4/94 a další.

7 Viz VYJÁDŘENÍ Ministerstva zemědělství ČR ze dne 17. srpna 2010: K problematice označování psů čipem podle

Necipujtenas.CZ podle již [zveřejněných](#) a mnou prostudovaných materiálů vypořádat. Zákon dává obci možnost využít místo čipování i tetování, přestože by svůj účel plně mohl splnit i obojek nebo známka, jak [Necipujtenas.CZ uvádí](#). Domnívám se, že **právě na nesplnění tohoto druhého kritéria by se dalo na neústavnosti povinného čipování stavět. Pokud má veřejná moc zkrátka několik možností (čipování, tetování, obojek či známka...), jak dosáhnout účelu (sledovaného cíle), musí podle ustálené judikatury Ústavního soudu České republiky se sídlem v Brně i Evropského soudu pro lidská práva se sídlem ve Štrasburku zvolit vždy tu možnost, která je ve vztahu k ústavně garantovaným právům nejšetrnější, resp. tu, která do základního práva zasahuje nejméně. Při konfliktu dvou základních práv nebo veřejných statků ústavní povahy se pak musí dbát na to, aby z obou práv zůstalo pokud možno maximum (to se pak posuzuje především v kritériu c), které podrobněji nerozebírám).**

V případě skutečného podání tzv. individuální ústavní stížnosti podle § 72, odst. 1 zákona o Ústavním soudu ČR pak **může jakýkoliv občan u Ústavního soudu rovněž podat návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu či jeho části (může tedy požadovat jak zrušení § 13b, odst. 2 zákona na ochranu zvířat i zrušení obecně závazné vyhlášky Statutárního města Ostravy č. 9/2012)** v souladu s ustanovením čl. 74 zákona o Ústavním soudu.

3. Ústavnost podle testu Evropského soudu pro lidská práva:

ESLP pak zásah do základních práv obvykle zkoumá prostřednictvím specifického pětistupňového testu:

I. Spadá projednávaný případ pod rozsah namítaného článku Úmluvy?

- Zde by bylo potřeba namítat zásah do čl. 1 Dodatkového protokolu k [Evropské úmluvě o lidských právech](#) z 20. 3. 1952

II. Došlo k zásahu do namítaného práva stěžovatele

- K nějaké formě zásahu **nepochybně došlo**, viz předchozí body

III. Byl tento zásah v souladu se zákonem? (test legality)

Při uplatnění čistě gramatické (jazykové) metody výkladu lze dojít k závěru, že vyhláška skutečně vychází ze zmocnění zákona o obcích (§ 10, písm. d, který umožňuje obci vydat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhlášku, stanoví-li tak zvláštní zákon a tímto zákonem je zákon na ochranu zvířat proti týrání, konkrétně ustanovení § 13b, odst. 2). Na znění důvodové zprávy k zákonu č. 312/2008 Sb., která zákon o ochraně zvířat proti týrání novelizuje, omezení čipování ve vztahu k toulavým či opuštěným zvířatům podle mého názoru nelze explicitně (přímo) vyvodit. Je samozřejmě pravdou, že ustanovení § 13b nese název toulavá a opuštěná zvířata a že např. důvodová zpráva k vládnímu návrhu novely předmětného zákona z roku 2001 uvádí k § 13b, že „*toto nově vložené ustanovení umožňuje přijmout obcím taková opatření, kterými sníží počet toulavých zvířat. Jde zejména o regulaci psů, koček, ale i holubů volně žijících v obcích nebo městech.*“ Nedomnívám se však, že by to bylo možné bez dalšího vztáhnout k § 13b, odst. 2, přinejmenším ne jazykovým výkladem.⁸ **Naprosto však se Společenstvím webu Necipujtenas.CZ souhlasím v tom, že to zákonem není normováno nejlépe a právních názorů na výklad tohoto ustanovení může nepochybně existovat více.** Evropský soud pro lidská práva koneckonců judikoval, že se „*nevyžaduje pouze to, aby sporné opatření mělo svůj základ ve vnitrostátním právu, nýbrž i to, zda se dotýká i kvality samotného dotčeného právního předpisu ... Právo musí být formulováno s dostatečnou přesností ... Aby vnitrostátní právo naplňovalo tyto požadavky, musí poskytovat dostatečné záruky*

obecně závazné vyhlášky obce a k vlivu čipování na zdravotní stav psa (odbor živočišných komodit). Obdobně STANOVISKO Ústřední komise pro ochranu zvířat ze dne 7. března 2006: K problematice čipování malých plemen psů

8 Na okraj odbočím od ESLP a uvedu, že navíc Ústavní soud přešel před nedávnem k výkladu, že k vydávání obecně závazných vyhlášek není potřeba výslovného zmocnění zákona, ale že oprávnění k jejich vydávání plyne přímo z ustanovení čl. 104, odst. 2 Ústavy ČR s určitými výjimkami (např. ukládání daní a poplatků). Ve vašem případě se však domnívám, že se obec zákona musela držet a nemohla by se odvolávat při vydávání na čl. 104, odst. 2 Ústavy ČR, obdobně pak: Mullerová, H. Obecně závazné vyhlášky obcí v nové judikatuře Ústavního soudu: pohyb zvířat v obci a související otázky, Správní právo č. 7/2011, rubrika Z praxe, str. 385 – 403.

proti svévolným zásahům do práv zaručených úmluvou...⁴⁹

IV. Sledoval tento zásah alespoň jeden z legitimních cílů? (test legitimacy)

- K tomu jsem se vyjadřoval už výše

V. Byl tento zásah nezbytný v demokratické společnosti (byl proporcionální)? – viz výše

NECIPUJTENAS.CZ

Papež Jan Paweł II se modlí L.P. 1991 u památníku tvrdě potlačeného dělnického proti-totalitního povstání z roku 1976 v městě Radom. - Místní zastupitelé sami dobrovolně zrušili v prosinci 2012 svou vyhlášku mj. s tematikou povinného čipování, jelikož si uvědomili, že vynucováním systému implantací cizích elektronických předmětů do živých těl zvířat porušují polskou Ústavu.

Zdroj obrázku: Archives, KIK,

http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Radom_Jean_Paul_2.jpg

NECIPUJTENAS.CZ

Kolegiátní kostel svatého Vojtěcha a svaté Kateřiny v polském městě Jaworznu. Zdejší zastupitelé byli svým panem primátorem Pawłem Silbertem a jeho náměstkem Tadeuszem Kaczmarkem roku 2012 poučeni, že povinné čipování psů je nezákonné a v rozporu s Ústavou dle rozsudků Nejvyššího správního soudu ve Varšavě. Díky tomu také vynucování čipování ve městě neprošlo. Zdroj obrázku: Skyblue, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jaworzno-Kolegiata_sw._Wojciecha.JPG